

ΕΝΑ ΧΑΣΤΟΥΚΙ ΣΤΗΝ ΛΕΓΟΜΕΝΗ ΝΕΩΤΕΡΙΚΟΤΗΤΑ

(ή πόσο πρωτόγονη είναι η αστική δημοκρατία)

ΤΟΥ Γ. ΜΕΡΙΖΙΩΤΗ

I. Το καθεστώς της διαρκούς απειλής αμετάβλητο μέσα στον χωροχρόνο της κυριαρχίας – ιεραρχίας, στην σύγχρονη αστική του έκδοση αποκτά νέα σημασία ειδικά στη σημερινή λεγόμενη δημοκρατική περίοδο, και το σύγχρονο κράτος. Το οποίο δεν έχει χάσει τίποτε από την αρχέτυπη μορφή του. Νέες σύγχρονες συσκευασίες ήρθαν να επικαλύψουν την γύμνια της κυριαρχίας. Το κράτος πρόνοιας, στην ουσία δεν είναι τίποτα άλλο από έναν ταξικό συμβιβασμό που συμφωνήθηκε μεταξύ των αφεντικών και των διαχειριστών της εργατικής τάξης. Ενώ το δικαιοκράτος, δεν είναι παρά η φαντασίωση που επιβάλλεται από τις άρχουσες ελίτ αποσπώντας την προσοχή από την πραγματικότητα. Πόσο πραγματική είναι στ' αλήθεια η ισονομία και η ισοπολιτεία, σ' ένα καθεστώς οικονομικής και κοινωνικής ανισότητας; Νέα επιφωνήματα ήρθαν να αντικαταστήσουν τα παλιά, όπως διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού και διαχείριση ανθρώπινων πόρων. Οι άνθρωποι μεταβάλλονται σε πόρους, η έμβια ζωή σε φυτικό και ζωικό κεφάλαιο, ενώ ο ατμοσφαιρικός αέρας και η ποιότητά του είναι ανταλλάξιμο προϊόν!

Παρακολουθώ με ενδιαφέρον τις σκέψεις και τα επιχειρήματα μερικών αναρχικών ημιμαθών «αναφορικά με την αναρχική θεώρηση», όταν αναγάζουν το ελάσσων σε μείζον. Όταν φερ'επιείν η «κατάσταση έκτακτης ανάγκης» ή «η κατάσταση εξαίρεσης» από ελάσσων και μαρξιστογενή αντίληψη γίνεται ήσσοнос σημασίας στην αναρχική αντίληψη, λες και όταν δεν εφαρμόζεται η κατάσταση έκτακτης ανάγκης σταματάει ή ελαχιστοποιείται το καθεστώς διαρκούς απειλής που επιβάλλουν οι κυρίαρχες πολιτικοοικονομικές ελίτ πάνω στους κυριαρχούμενους.

Απέχουμε πολύ από το να έχουμε απομακρυνθεί από το βιβλικό αρχέτυπο «ο μη εργαζέτω, μη εστιάτω». Όπως και από την τιμωρία που περιμένει τους πιστούς αν τυχόν και αμαρτήσουν. Σ' αυτά τα αρχέτυπα βασίζεται και ο καπιταλισμός μέχρι σήμερα. Το καθεστώς της διαρκούς απειλής υφίσταται σαν «δαμόκλεια σπάθη» τιμωρίας ενάντια στους «από κάτω» και παρά τις μοντέρνες εκδοχές της κυριαρχίας (βλ. διάλογο και διαβούλευση) οι αποφάσεις και οι εντολές έρχονται πάντα από τα πάνω και αλίμονο σε αυτόν που δε θα υπακούσει και δεν προσαρμοστεί. Απειλείται κοινωνικά από το πανηγύρι της ευδαιμονίας και μετατρέπεται σε παρίας εν μέσω αφθονίας.

Ανεξάρτητα από τη μορφή που παίρνει η ταξική σύγκρουση μεταξύ κυρίαρχων και κυριαρχούμενων, στην πραγματικότητα δεν έπαψε ποτέ να υπάρχει, άλλοτε με σφοδρότητα και άλλοτε ηπιότερα, άλλοτε με μαζικότερα χαρακτηριστικά και άλλοτε σε ατομικό επίπεδο και σε λανθάνουσα μορφή. Το θέμα είναι από το πού και πώς στέκεσαι για να αναλύσεις μια κατάσταση. Και για να χρησιμοποιήσω το φαντασιακό (κατά Καστοριάδη): εμένα οι πρόγονοί μου ήταν κωπηλάτες σε ρωμαϊκή γαλέρα και όχι κάποιοι ξεπεσμένοι πρίγκηπες και είναι μέχρι σήμερα υποκείμενα της ιστορικότητας του καθεστώτος της διαρκούς απειλής – αντιπροσωπευτική δημοκρατία ονομάζεται στις μέρες μας. Και η ελευθερία που διατυμπανίζει είναι η ελευθερία της αγοράς και όχι των ανθρώπων.

II. «... Απορρίπτοντας, σε συμφωνία με τις έρευνες του Πιέρ Κλαστρ (μαθητή του Κλωντ Λεβί-Στρως), κάθε προσπάθεια να αποδοθεί η ανάδυση της κυριαρχίας μέσα στην ιστορία σε απλούς οικονομικούς παράγοντες, θέση που υποστηρίζεται τόσο από τη φιλελεύθερη όσο και από τη μαρξιστική σκέψη, ο Μπούκτσιν θεωρεί ότι η κυριαρχία του ανθρώπου πάνω στον άνθρωπο προηγήθηκε και αποτέλεσε τη βάση της κυριαρχίας του ανθρώπου πάνω στη φύση: «Δεν είναι η ανάγκη για πλεόνασμα υλικού πλούτου που δημιουργεί τις ιεραρχίες και τις κυρίαρχες τάξεις· αντιθέτως, είναι οι ιεραρχίες και οι κυρίαρχες τάξεις που δημιουργούν τα τεράστια πλεονάσματα του υλικού πλούτου». Η ιεραρχική διάκριση δεν δημιουργήθηκε απλώς από την ανάγκη να ξεπεραστεί το χαμηλό επίπεδο οικονομίας που χαρακτήριζε τις άγριες κοινωνίες: ήταν αντιθέτως «οι ιεραρχίες με βάση την ηλικία και το φύλο και οι ημιθηρησκευτικές και ημιπολιτικές ανάγκες που δημιούργησαν την εξουσία και εκείνες τις υλικές σχέσεις που προκάλεσαν το σχηματισμό των τάξεων».

Η ανάδυση, μέσα στην εξέλιξη της ανθρώπινης κοινότητας, της ιεραρχίας, δηλαδή των «παραδοσιακών πολιτισμικών και ψυχολογικών συστημάτων της προσταγής και της υπακοής» (η κυριαρχία του ηλικιωμένου πάνω στο νέο, του άνδρα πάνω στη γυναίκα, μίας εθνικής ομάδας πάνω στην άλλη, της πόλης πάνω στην ύπαιθρο, του μυαλού πάνω στο σώμα, μιας επίπεδης εργαλειακής ορθολογικότητας πάνω στο πνεύμα, της

κοινωνίας και της τεχνολογίας πάνω στη φύση) είναι λοιπόν προγενέστερη της διαίρεσης της κοινωνίας σε τάξεις και της συγκρότησης των κρατικών δομών.

Στην πραγματικότητα, η κυριαρχία εδραιώθηκε αρχικά πάνω στις βιολογικές διαφορές που υπήρχαν στις οργανικές κοινωνίες μεταξύ του άνδρα και της γυναίκας, μεταξύ των ηλικιωμένων και των νέων, καθώς και μεταξύ των εμβρυωδών μορφών επικοινωνίας με το θείο (οι Σαμάνοι) και της υπόλοιπης κοινωνίας. Έτσι, διαμορφώθηκαν οι πρώτες κυρίαρχες κάστες, και αυτές οι κοινωνικές ομάδες εξέφρασαν, κατά την πρωτοϊστορία της ανθρωπότητας, την τριλογία της πρωταρχικής κυριαρχίας, που προοδευτικά, αργότερα, συγκροτήθηκε στις θεσμισμένες καταστάσεις του στρατού, του κράτους και του κλήρου. Η προοδευτική παρακμή των αξιών και των πρακτικών της αλληλεγγύης των οργανικών κοινωνιών συμβάδισε με την αρχή εκείνου που, με μια ρουσσοική έκφραση, ο Μπούκτσιν ονόμασε «μακρύ χειμώνα της κυριαρχίας και της καταπίεσης, που κοινώς είναι γνωστός ως πολιτισμός».

Η αποκρυστάλλωση της κυριαρχίας, συνεπώς, κατά τον Μπούκτσιν, δεν έλαβε χώρα μόνο στο υλικό επίπεδο, με τη γέννηση της πόλης, του κράτους, μιας εξουσιαστικής τεχνικής και μιας υψηλά οργανωμένης οικονομίας της αγοράς· η εδραίωση του μονοπωλίου της δύναμης «εκφράστηκε με την εμφάνιση ενός αισθήματος και ενός συνόλου καταπιεστικών αξιών, που οργάνωσαν ψυχολογικά ολόκληρο το βασίλειο της εμπειρίας, κατά μήκος των γραμμών της προσταγής και της υπακοής». Πρόκειται για αυτό που ο Αμερικάνος στοχαστής ονομάζει επιστημολογίες της κυριαρχίας, στις οποίες αφιερώνει κάποιες από τις καλύτερες σελίδες του πιο σημαντικού έργου του, Η Οικολογία της Ελευθερίας, που δεν είναι τυχαίο ότι φέρει τον υπότιτλο Ανάδυση και Αποσύνθεση της ιεραρχίας.

Από τη μια πλευρά, αυτές προώθησαν «την ανάπτυξη της κυριαρχίας και μιας εγωιστικής ηθικής στους κόλπους των κυρίαρχων ομάδων της κοινωνίας»· από την άλλη, «τροφοδότησαν τους κυριαρχούμενους με ένα ψυχικό μηχανισμό βασισμένο πάνω στην έννοια της ενοχής και της παραίτησης». Στην πραγματικότητα, το κράτος «δεν είναι απλά ένα σύνολο εξαναγκαστικών και γραφειοκρατικών θεσμών. Αποτελεί επίσης και μια διανοητική κατάσταση, μια ενσταλαγμένη νοοτροπία που διευθετεί την πραγματικότητα ... Χωρίς ένα υψηλό βαθμό συνεργασίας των κατώτερων τάξεων της κοινωνίας, η εξουσία του θα εξαφανιζόταν».

Οι επιστημολογίες της κυριαρχίας έφτασαν στο αποκορύφωμά τους, σύμφωνα με τον Μπούκτσιν, κατά το τέλος του 15 ου αιώνα, όταν η εμφάνιση μιας νέας τάξης, της πρωτο-αστικής και εμπορικής, οδήγησε στη διάδοση των σαφώς αντι-αλληλέγγυων αξιών και μιας αυστηρά χρησιμοθηρικής αντίληψης για τη φύση. Έτσι, ο άνθρωπος ήταν «υποχρεωμένος» να καθυποτάξει τη φύση ως κυρίαρχος, προκειμένου να επιτύχει ένα υψηλό στάδιο προόδου και πολιτισμού...».

Πριν να είναι οικονομική, η αλλοτρίωση είναι πολιτική. Η εξουσία είναι πριν την εργασία, Η οικονομία είναι παράγωγο της πολιτικής. Η ανάδειξη του κράτους καθορίζει και την εμφάνιση των τάξεων». Στη Χαλδαία την Αίγυπτο, εδώ και πέντε χιλιάδες χρόνια, μαζί με το Κράτος, έκανε την εμφάνιση του το καθετί που ξέρουμε και σήμερα: η σύγχρονη πόλη με τους έμπορους της, τους υπαλλήλους της, τους σκλάβους της, τις πόρνες της, τους ιερείς της, τους αστυνομικούς της, τους στρατιωτικούς της, και πάνω απ' όλους ο ηγεμόνας, ο βασιλιάς ή ο πρίγκιπας, ή ο πρωθυπουργός, ο οποίος κυβερνά το κράτος διαμέσου της κυβέρνησής του.

III. Τα αστικά και αργότερα κρατικο-καπιταλιστικά, «σοσιαλιστικά» καθεστώτα που επιβλήθηκαν μετά από τις μεγάλες λαϊκές επαναστάσεις, από τον δέκατο όγδοο μέχρι και τον εικοστό αιώνα, αν και εναντιώθηκαν στη φεουδαρχία, στη μοναρχία, στη θεοκρατία και στο δεσποτισμό, σκόπιμα διαστρέβλωσαν τους αγώνες για την οργάνωση της κοινωνίας από τα κάτω προς τα πάνω με έναν οριζόντιο τρόπο.

Μέσα από ελιτίστικες αριστοκρατικές αντιλήψεις και δοξασίες μην έχοντας εμπιστοσύνη στις λαϊκές μάζες - οι λαϊκές μάζες δεν είναι ικανές να αυτοκυβερνηθούν - παραχάραξαν την αξίωση αυτών των επαναστάσεων για πολιτικές ελευθερίες, κοινωνική ισότητα, αδελφότητα και τον λαϊκό αυτοπροσδιορισμό και επέβαλαν συστήματα διακυβέρνησης που διατήρησαν τους θεσμούς των φεουδαρχικών -μοναρχικών καθεστώτων. (Γιατί, τι άλλο είναι ο θεσμός της πρωθυπουργίας, της προεδρίας, των υπουργών, του δημάρχου κτλ);

Έτσι οι αστικές και μετέπειτα εργατικές μικροαστικές ελίτ εκμεταλλευόμενες τις τεράστιες προοπτικές που άνοιξαν οι λαϊκές επαναστάσεις, σφετερίστηκαν αυτή τη δυναμική προς όφελος του εαυτού τους και της τάξης που εκπροσωπούσαν. Από το αυτεξούσιο των εθνοσυνελεύσεων, των τομέων και της συντακτικής περάσαμε στην εξουσία του διευθυντηρίου και του Βοναπάρτη, αργότερα ενός Αδόλφου, ενός Μπενίτο και μυρίων άλλων και από το αυτεξούσιο των συμβουλίων – σοβιέτ και των εργατικών επιτροπών περάσαμε στην εξουσία μιας πολιτικής κλίκας, του κόμματος, του Πατερούλη των λαών και του Μεγάλου Τιμονιέρη. Συμπύκνωσαν και μεγιστοποίησαν την ιεραρχία (πρώτη φορά στην ιστορία της ανθρωπότητας σε τέτοιο βαθμό), μέχρι τα έσχατα

ορία της και στο τέλος στρατιωτικοποίησαν όχι μόνο όλες τις βαθμίδες των ανθρώπινων εκδηλώσεων, αλλά και το σύνολο της κοινωνικής ζωής.

Μέχρι σήμερα, βλέπουμε να συμβιώνουν μονάρχες με κοινοβούλια, δικτάτορες και τύραννοι με δημοκρατικό προσώπιο, θεόσταλτοι σωτήρες, πατερναλιστές και πλήθος άλλοι σαλιμπάγκοι, και όλα αυτά τα πολιτειακά συστήματα, φυσικά, αυτοαποκαλούνται λαϊκά δημοκρατικά.

Ακόμα και δίπλα στην πιο «μοντέρνα» φιλελεύθερη εκδοχή του συστήματος κυριαρχίας, το μίρασμα της εξουσίας μεταξύ των ελίτ, δηλαδή της κοινοβουλευτικής διακυβέρνησης και της εναλλαγής των προσώπων στην εξουσία, συνυπάρχουν στην οικονομία και στην πολιτική, ο νεποτισμός (οικογενειοκρατία), το πολιτικό κληρονομικό δίκαιο, η προσωπολατρία, η ευνοιοκρατία, τα προνόμια και η διαφθορά.

Όλα τα παραπάνω είναι, ουσιαστικά, δομικά στοιχεία του καπιταλισμού και του κράτους, γιατί απλούστατα χωρίς αυτά τα χαρακτηριστικά, ούτε η εξουσία των εκάστοτε πολιτικών ελίτ θα διαρκούσε για πολύ, ούτε φυσικά, η εκλογική πελατεία των λόμπι συμφερόντων που ακόμα ονομάζονται πολιτικά κόμματα .

IV. Το κράτος, δεν είναι χώρα – πατρίδα (ή μητρίδα), είναι η μεταφυσική μυστικιστική και νομική φαντασίωση της πατρίδας. Είναι ένα τέχνασμα κατασκευασμένο για να ευνοεί την εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο, όπως ο φιλελεύθερος ατομικισμός είναι ένα τέχνασμα για την ελευθερία των αφεντικών. Το κράτος, είναι ένα ιστορικό αλλά παράλληλα και απάνθρωπο δημιούργημα των αρχουσών ελίτ που διέπεται από αρχές αποφασισμένες:

1) Να διατηρούν διά της βίας άδικες μορφές ιδιοκτησίας, που οδηγούν στην φτώχεια και στα κακά που αυτή προκαλεί (σωματικά, πνευματικά, ηθικά και κοινωνικά), στην παθο-λογική πλεονεξία, τον φόβο και την εμπορευματοποίηση όλων των αξιών.

2) Να γεννούν ενοχή, απογοήτευση, σύγχυση, άγχος και εχθρότητα, μέσω πληθώρας αυθαίρετων νόμων και διατάξεων.

3) Να συμβάλλουν στην ενστάλαξη μιας ψευδούς αντίληψης των αξιών, δίδοντας έμφαση σε άσχετα ή βλαβερά “ηθικά καθήκοντα”, όπως η υπακοή στις απαιτήσεις της πολιτικής, θρησκευτικής ή όποιας άλλης εξουσίας, όσο ανούσιες ή ανήθικες κι αν είναι οι απαιτήσεις αυτές.

4) Να προσφέρουν ένα αποθαρρυντικό παράδειγμα απερίγραπτης βαρβαρότητας και αδιαφορίας απέναντι στον πόνο, μέσω της στρατιωτικής του δράσης, της οικονομικής του πολιτικής και της αντιμετώπισης αυτών που δεν συμμορφώνονται.

5) Να υπονομεύουν την κοινότητα και την προσωπική ευθύνη, καθιερώνοντας τον έλεγχό του σε όλους τους τομείς της ζωής.

V. «... Το κράτος είναι η οργανωμένη εξουσία, κυριαρχία και δύναμη που οι ιδιοκτητικές τάξεις ασκούν στις εργαζόμενες λαϊκές μάζες... η πλέον οφθαλμοφανής, κυνική ολοκληρωτική και εγκληματική άρνηση της ανθρωπιάς και της κοινωνίας. Καταστρέφει την καθολική αλληλεγγύη μεταξύ όλων των ανθρώπων της γης και οδηγεί μερικούς από αυτούς σε συνεργασία με μοναδικό στόχο να καταστρέψουν, να κατακτήσουν και να υποδουλώσουν όλους τους άλλους...

Αυτή η οφθαλμοφανής άρνηση της ανθρωπιάς, που συνιστά την ίδια την ουσία του κράτους, αποτελεί από την σκοπιά του κράτους το υπέρτατο καθήκον και την μεγαλύτερη αρετή του. Έτσι, το να προσβάλλει, να καταπιέζει, να απογυμνώνει, να λεηλατεί, να δολοφονεί ή να υποδουλώνει κάποιος τον συνάνθρωπό του, θεωρείται συνήθως έγκλημα. Από την άλλη μεριά, από την σκοπιά των εθνικιστών και του πατριωτισμού, όταν τα ίδια πράγματα γίνονται στην δημόσια ζωή για την μεγαλύτερη δόξα του κράτους και την διατήρηση και επέκταση της εξουσίας του, μετατρέπονται όλα σε καθήκον και αρετή.

Αυτό εξηγεί το γιατί όλη η ιστορία των αρχαίων και των σύγχρονων κρατών δεν είναι παρά μια σειρά ειδικών εγκλημάτων, διότι οι βασιλιάδες και οι υπουργοί του παρελθόντος και του παρόντος, όλων των εποχών και όλων των χωρών –πολιτικοί, διπλωμάτες, γραφειοκράτες και πολεμιστές– αν κριθούν από την άποψη της απλής ηθικής και της ανθρώπινης δικαιοσύνης, αξίζουν εκατό, χίλιες φορές την ποινή των καταναγκαστικών έργων ή της κρεμάλας. Δεν υπάρχει φρικαλεότητα, ωμότητα, ανοσιούργημα, ψευδορκία, απάτη, ανήθικη συναλλαγή, κυνική ληστεία, θρασύτατη λεηλασία ή βρομερή προδοσία, που να μην έχει διαπραχθεί ή να μην διαπράττεται καθημερινά από τους εκπροσώπους των κρατών, χωρίς κανένα άλλο

πρόσχημα εκτός από εκείνη την τόσο «ελαστική», τόσο βολική κι όμως τόσο φοβερή φράση: «για κρατικούς λόγους». Μιχαήλ Μπακούνιν, 1870

Η ΚΙΝΕΖΟΠΟΙΗΣΗ

1. Ο νεοφιλελευθερισμός σαν κοινωνικοοικονομικό μοντέλο και ο ατομικισμός σαν αντίληψη που προάγονται και επιβάλλονται από τις κυρίαρχες ελίτ της τεχνογραφειοκρατίας και της πολιτικής, μαζί με την άρχουσα οικονομική τάξη, τείνουν να επικρατούν σαν κοινωνικές σχέσεις, ενώ το τέλος των ιδεολογιών που προβάλλουν οι κοινωνιολόγοι- απολογητές της κυριαρχίας, εξυπηρετεί την επιβολή και επικράτηση μόνο μιας ιδεολογίας: αυτής του νεοφιλελευθερισμού και του ατομικιστικού ωφελιμισμού.

Μέσω της ιδεολογικής τρομοκράτησης οι καπιταλιστές μας πείθουν (βλέπε τη θεωρία του μονόδρομου, όσον αφορά το οικονομικό μοντέλο «ελεύθερη» αγορά, “ανάπτυξη ή θάνατος” κτλ), ότι η αστική δημοκρατία και ο κοινοβουλευτισμός, είναι τα καλύτερα πολιτειακά συστήματα.

Μέσω της στρατηγικής του φυσικού φόβου, ο καπιταλισμός έχει αδρανοποιήσει την καταπιεσμένη – εκμεταλλεζόμενη κοινωνία από το όνειρο, τη διάθεση και την θέληση για αγώνες υπέρβασης και ανατροπής της σημερινής πραγματικότητας. Και βέβαια, όσο πιο φιλελεύθερος – μονεταριστικός γίνεται ο καπιταλισμός, τόσο περισσότερο έχει την ανάγκη της κρατικής βοήθειας για να καταστέλλει τις αντιδράσεις, που είναι ανέξοδη για τα αφεντικά, αφού τους παρέχονται αυτές οι υπηρεσίες δωρεάν.

Έτσι, όταν διεξάγονται κάποιοι αγώνες οι οποίοι τις περισσότερες φορές δεν είναι ούτε καν αμυντικοί-οπισθοδρομούν και χάνονται και τα ελάχιστα που είχαν μέχρι τότε κερδηθεί από τους προγόνους μας προλετάριους, φέρνοντάς μας σε μια κατάσταση να διεκδικούμε αυτό που ήδη υπάρχει. Δηλαδή, τις παλιές λαϊκές ελευθερίες, τις έστω και λίγες δημοκρατικές κατακτήσεις και εργατικά δικαιώματα.

Η ολοκληρωτική αναδόμηση του κοινωνικού ιστού και της συναίνεσης που είχε επιβληθεί την προηγούμενη ιστορική περίοδο, από την σοσιαλδημοκρατική διαχείριση του καπιταλισμού μέσω του λεγόμενου κράτους πρόνοιας, των δημοκρατών ριζοσπαστών, μέσω του λεγομένου κράτους δικαίου και των μπολσεβίκων μέσω του λεγόμενου «σοσια-λιστικού» κράτους, τα τελευταία χρόνια αναιρείται. Αναιρούνται επίσης και οι κατακτήσεις που επιβλήθηκαν από τους αγώνες των εργαζομένων για βελτίωση των εργασιακών, παραγωγικών σχέσεων και αμοιβών τους.

Κατεδαφίζεται αυτή η συναίνεση, αυτή η μεταπολεμική ταξική συνεργασία μεταξύ κεφαλαίου και εργασίας, αυτό το οικοδόμημα «το μέγαρο του λαού και της δημοκρατίας» και σωριάζεται σαν χάρτινος πύργος, από τους επιγόνους αυτών των ιδεών, τους νεοσοσιαφιλελεύθερους, (αφού πρώτα εξασφάλισαν ότι δεν θα υπάρξει σοβαρή αντίσταση).

Στα χαλάσματα του πλειοδοτούν οι νέοι ολιγάρχες, στο χρηματιστήριο των υλικών κατεδάφισης. Χαλάσματα, που σαν υλικά ανακύκλωσης είναι μια διαρκής στόχευση από τη μεριά των κυρίαρχων πολιτικών ελίτ και των νέων ολιγαρχιών του πλούτου στην χρησιμοποίηση τους για την αναδόμηση και αναδιάρθρωση του κράτους.

Το τέλος μιας ολόκληρης εποχής σηματοδοτεί κύρια για την μαρξιστική αριστερά, τα εξής: α. να θέσει στην καθημερινότητά της το ερώτημα καθαυτό: τι είναι το κράτος, ποιους σκοπούς και ποιους εξυπηρετεί τώρα και μελλοντικά (κάτι ξέρουν για την χρησιμότητα του οι φίλοι μας οι σοσιαλφιλελεύθεροι, νεοφιλελεύθεροι δημοκρατικοί), και β. να αναθεωρήσει και να μετασχηματίσει την άποψή της γι’ αυτό, αν θέλει να είναι επαναστατικά, ουμανιστικά και κοινωνικά ωφέλιμη.

2. Το κράτος σήμερα αποκτά την πραγματική του μορφή. Αυτή για την οποία δημιουργήθηκε. Δηλαδή, το φύλακα και το εργαλείο της εκάστοτε άρχουσας τάξης, χωρίς κοινωνικά, δημοκρατικά, ηθικά, προσχώματα και επικαλύψεις.

Στις χώρες του υπαρκτού καπιταλισμού η τεχνο-γραφειοκρατική¹, ιδεολογία του πραγματισμού, της λειτουργικότητας, της εργαλειακής χρήσης των ανθρώπων, των οικονομικών μεγεθών και της εμπορευματοποίησης, έχει μετατρέψει εκατομμύρια ανθρώπους σε πληθυσμιακές στοίβες, σε απλούς κατοίκους - καταναλωτές και σε νούμερα για στατιστικές.

Από την άλλη, στις χώρες του πρώην «ανύπαρκτου» σοσιαλισμού, μιλάμε για τις ορδές των καταπιεσμένων της νέας εποχής που περιφέρονται από ανατολή σε δύση και από βορρά σε νότο, στροβιλίζοντας πάνω στα

παγωμένα ερείπια που άφησε ο επιστημονικός μαρξιστο-λενινιστικός σοσιαλισμός, διεκδικώντας το τίποτα ή αυτό που ήδη υπάρχει, ή ψάχνοντας για ένα νέο μηχανοδηγό.

Αδιαφορώντας για την τεράστια δημόσια περιουσία που με τόσο κόπο επιτεύχθηκε από τους προγόνους εργάτες, αφέθηκε να περάσει στα χέρια μιας χούφτας ανθρώπων πρώην αξιωματούχων γραφειοκρατών¹ του παλιού κρατικοκομματικού καθεστώτος και νυν ολιγαρχικών ελίττου πλούτου και της πολιτικής.

Αυτή η αναδιανομή του κοινωνικού πλούτου χαρακτηρίζεται ως η μεγαλύτερη αναδιανομή του κοινωνικού πλούτου που συνέβη ποτέ στην ανθρωπότητα, ενώ από την άλλη διαλύθηκαν και ιδιωτικοποιήθηκαν δημόσιες κοινωνικές υπηρεσίες με βαθύτατα δυσμενείς για τις κοινωνίες αυτές, ανθρωπολογικές και κοινωνικές επιπτώσεις.

Αλλά για να υπερασπίσεις κάτι πρέπει να το αισθάνεσαι δικό σου ή τουλάχιστον ότι δικαιωματικά σου ανήκει, τέτοια ήταν και είναι η αποξένωση του εργαζόμενου λαού στις χώρες του πρώην υπαρκτού «σοσιαλισμού» από τα δημόσια πράγματα που ποτέ δεν αισθάνθηκε αυτά τα δημόσια πράγματα δικά του.

Έτσι περάσανε από τον κρατικό στον ιδιωτικό καπιταλισμό εν μία νυκτί. Επανίδρυσαν το κράτος οι πράκτορες της ΚΓΒ τη νύχτα, και το πρώι το παρουσίασαν σαν δημοκρατική φιλελεύθερη λύση. Ουσιαστικά, η επανίδρυση του κράτους συνέβη στις χώρες του ανατολικού μπλοκ, ενώ στην Δύση και ιδιαίτερα στην Δυτική Ευρώπη το κράτος αναδομείται από τους κυβερνητικούς κομισάριους, την τεχνογραφειοκρατική και πολιτική ελίτ των κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης εις βάρος των λαών της Ένωσης.

3. Ο μαρξιστικός σοσιαλισμός (με τις δύο εκδοχές του την ρεφορμιστική σοσιαλδημοκρατική και την μπολσεβίκικη), αφού κυριάρχησε ιδεολογικά για σχεδόν έναν αιώνα, στους κοινωνικούς και πολιτικούς αγώνες, μετά την κατάρρευση του έδωσε το πλεονέκτημα στον φιλελευθερισμό, να φαντάζει σαν νεωτερισμός πηγαίνοντας το κοινωνικό ζήτημα και την κοινωνική ιστορία πίσω διακόσια χρόνια.

Και αν το παλιό: «ένα φάντασμα πλανιέται πάνω από την Ευρώπη», ή το πιο πρόσφατο: «η φαντασία στην εξουσία», ή το σημερινό: «να κάνουμε την επανάσταση χωρίς να καταλάβουμε την εξουσία» (!) είναι η φαντασίωση των αδέσποτων παιδιών του μαρξισμού, και αν ένας νέος κενσιανισμός και συντηρητικός κοινοτισμός φαντάζει σαν το νέο πρόταγμα αυτών που ζαλίστηκαν από την δίνη του νεοφιλελευθερισμού, της ελεύθερης αγοράς και του ατομικισμού, άλλο τόσο και ένας νέος κόσμος είναι εφικτός: αυτός της παγκόσμιας, αντιεξουσιαστικής, αντιιεραρχικής, αντιγραφειοκρατικής επανάστασης. Οι νέες κομμούνες του Παρισιού που θα έρθουν, γίνονται ξανά η προοπτική για το πέρασμα στην επίλυση του πραγματικού ταξικού ζητήματος, δηλαδή της κυριαρχίας και εκμετάλλευσης ανθρώπου από άνθρωπο. Αυτή είναι η αυλαία του 21ου αιώνα, που είναι ο αιώνας μας, και έτσι θα ανοίξει.

4. Στο έμπα του νέου αιώνα του εκσυγχρονισμού, της τεχνολογίας και του μινιμαλιστικού κενού, της νεωτερικότητας όπως την ονομάζουν οι αστοί διανοούμενοι έχουμε να αντιμετωπίσουμε από τις εκδοχές της πολιτικής ολιγαρχίας, από την φιλελεύθερη και την σοσιαλ-φιλελεύθερη που κλίνουν όλο και περισσότερο προς τον αυταρχισμό, μέχρι τις θεοκρατικές δημοκρατίες τύπου Ιράν και τις λαϊκές δημοκρατίες τύπου Κίνας.

Η «νέα» παγκόσμια εποχή χαρακτηρίζεται από πολυποικίλες κοινωνικο-οικονομικές συνιστώσες, που ο τρόπος της παραγωγικότητά τους κυμαίνεται από τον καπιταλισμό παλαιού τύπου «εντάσεως εργασίας», μέχρι τον καπιταλισμό νέου τύπου «εντάσεως κεφαλαίων», μεταπρατικές (ραντιέριες) παλαιού τύπου μέχρι εμπορευματικές νέου τύπου, άντλησης κεφαλαίων από βρόμικες μολυσματικές βαριές βιομηχανίες παλαιάς τεχνολογίας. αλλά και από τη λεγόμενη «νέα οικονομία» γνώσης, πληροφορικής, υψηλής τεχνολογίας, χρηματιστηριακού και τραπεζικού κεφαλαίου. Χαρακτηρίζεται επίσης, από την «ανήθικη» οικονομία, λαθρεμπόριο όπλων, ναρκωτικών, δουλεμπόριο γυναικών, παιδιών και οικονομικών μεταναστών».

Το παγκόσμιο, αλλά και σε κάθε κράτος χωριστά οικονομικό-κοινωνικό περιβάλλον, οι σχέσεις και ο τρόπος παραγωγής, χαρακτηρίζονται από τάσεις «εργασιακού μεσαίωνα» και «νεοφεουδαρχικής» συσσώρευσης κεφαλαίων και πλούτου των εταιριών με μορφές ολιγοπωλιακές και μονοπωλιακές, που όλο και περισσότερο συμπράττουν, συνενώνονται και συγχωνεύονται σε πολυεθνικά καρτέλ λόγω του ανταγωνισμού. Τα πολυεθνικά καρτέλ αυτά, τείνουν να επηρεάζουν με σκοπό να καθορίζουν προς όφελος τους σε πλανητική κλίμακα τις πολιτικές εξελίξεις και τα πολιτικοκοινωνικά συστήματα.

5. Αυτός ο «εκσυγχρονισμός» έχει δυο πλευρές. Η μία του πλευρά δίνει τη δυνατότητα, για παράδειγμα, σε έναν φύλαρχο φεουδαλιστή από το Αφγανιστάν ή σε ένα γεωκλήμονα από την Βραζιλία ή την Αφρική, δηλαδή από τις «υποανάπτυκτες» οικονομίες, να επενδύει κεφάλαια σε ομόλογα των πιο προηγμένων κρατών της

Δύσης, ή σε μετοχές εταιριών υψηλής τεχνολογίας ιδιωτικού και δημοσίου συμφέροντος. Όπως επίσης και ένας καπιταλιστής επενδυτής από τις προηγμένες οικονομίες να παίζει στο χρηματιστήριο της Ινδίας, της Κίνας, της Τουρκίας κλπ.

Η άλλη πλευρά του έχει να κάνει με το ξέπλυμα βρόμικου χρήματος, που ήταν και είναι μια αγαπητή εργασία του καπιταλισμού από παλιά -την οποία ποτέ δεν απαρνήθηκε- γιατί η κερδοσκοπία και η εμπορευματοποίηση του συνόλου της ζωής πάνω στον πλανήτη είναι η επιδίωξη του. «Όλα είναι εμπόριο και συναλλαγή- και τα υλικά και τα άυλα, πουλήστε και τον αέρα που αναπνέουμε», αρκεί να επιφέρουν κέρδος και κυριαρχία η οποία καταμερίζεται και ιεραρχικοποιείται ανάλογα με την θέση του καθενός στο σύστημα του «λαϊκού καπιταλισμού» ενώ η ανομολόγητη κρυφή επιθυμία των νέων και παλιών αφεντικών είναι η κινεζοποίηση των λαών και των εργαζομένων, δηλαδή μηδέν δικαιώματα, μόνο υποχρεώσεις και εκτέλεση εντολών, με εξευτελιστικούς μιστούς και απάνθρωπες συνθήκες εργασίας.

Έτσι στις μέρες μας, και κύρια στην καπιταλιστική Δύση που κομπάζει για την δημοκρατικότητά της, αποκαλύπτεται και η τελευταία αυταπάτη και ο μύθος για την «δημοκρατία» του λαού. Αποκαλύπτεται το ψεύδος ότι εκφράζει την θέλησή του και επιλέγει τα πρόσωπα και τα πολιτικά προγράμματα μέσα από τις εκλογές. Και ότι το κοινοβούλιο είναι ο εκφραστής της λαϊκής κυριαρχίας όπου μέσα σε αυτό παίρνονται οι αποφάσεις, ενώ στην ουσία πρέπει να μιλάμε για την δημοκρατία καθ' υπαγόρευση των πολυεθνικών εταιριών, των «αόρατων» μετόχων και των στρατηγικών επενδυτών.

Τα «σύγχρονα» πολιτειακά συστήματα, νεοφιλελεύθερα, σοσιαλιστικά, θεοκρατικά είναι ολιγαρχικά, είναι άδικα, κοινωνικά ανάλγητα και ληστρικά. Τείνουν προς το μονοσήμαντο, την ομοιομορφία, το μονοδιάστατο, τη στρατιωτικοποίηση της ζωής και τον ολοκληρωτισμό.

Πειραιάς - Δραπετσώνα

Νοέμβριος 2009